

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 25. november 2009 truffet vedtak i

Sak nr: 73/09 (arkivnr: 200900729 -10)

Saken gjelder: Klage fra A på dommerfullmektig B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Ola Dahl
Jeppe Normann
Wenche Frogn Sellæg
Rita Sletner

Ola Dahl møtte som varamedlem for Berit Svensli Solseth, som hadde forfall.

Jeppe Normann møtte som varamedlem for Frode Sulland, som hadde forfall.

Rita Sletner møtte som varamedlem for Halvor Kjølstad, som hadde forfall.

Offentlighet: I medhold av offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13, er klagerens og hans forlovedes navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelse.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Innledning:

Ved brev av 29. september 2009 har A inngitt klage på dommerfullmektig B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt dommerfullmektig B som ved brev av 21. oktober 2009 har avgitt uttalelse. Klagen er supplert i e-post av 4. november 2009. Domstolleder ved X tingrett, sorenskriver C er forelagt klagen, men har ikke avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

A var 1. juli 2009 innkalt til rettsmøte i X tingrett i anledning behandling av konkursbegjæring rettet mot ham. A møtte ikke pga. sykdom. Innklagede, dommerfullmektig B, var dommer i saken.

I forkant av rettsmøtet ble det oversendt en legeerklæring fra As lege. Retten fant det ikke sannsynliggjort at det forelå gyldig fravær for saksøkte, A, og besluttet at saken likevel skulle fremmes, jf tvisteloven § 13-4 første ledd. Ved X tingretts kjennelse av 1. juli 2009 ble det åpnet konkurs til A. Kjennelsen ble ikke påanket.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

”Undertegnede vil med dette klage på den adferd, oppførsel, og handlinger B utviste forut for, og i, rettsmøte 1. juli då hvor undertegnede var part.

Bakgrunn

Undertegnede var innkalt til rettsmøte 1. juli 2009 kl. 10:00 i X Tingrett. Den Aktuelle saken var en konkursbegjæring mot meg fra Skatt Øst.

Den økonomiske situasjonen for hele familien, som ledet frem til konkursbegjæringen, hadde over lengre tid utsatt meg for et betydelig psykisk press, og jeg var alvorlig syk. 30. juni toppet dette seg for meg, og jeg hadde et kraftig sammenbrudd.

Jeg hadde alle intensjoner om å kunne unngå en konkurs; Motparten ville med stor sannsynlighet ha lyttet, og gitt en liten utsettelse, forutsatt at jeg var i stand til å fremlegge min sak på en ryddig og fornuftig måte. En slik liten utsettelse på 1-2 uker er heller ikke unormalt i X. Dette ville løst saken for min del, i løpet av den tiden ville jeg med stor sannsynlighet ha klart å skaffe det aktuelle beløpet.

Imidlertid; Jeg hadde et kraftig psykisk sammenbrudd på formiddagen 30. juni, jeg var helt og fullstendig ute av stand til å gjennomføre rettsmøtet. For å være helt konkret, lå jeg i lengre tid skjelvende på gulvet uten snev av virkelighetssans.

Klagepunkter

Det er i det påfølgende døgn jeg mener B ikke utviste det man kaller god dommerskikk, og jeg vil klage på de følgende forhold, nærmere beskrevet nedenfor:

1- B valgte å se bort fra gyldig fravær, dokumentert med ikke mindre enn 3 klare legeerklæringer. Han gjennomførte rettsmøtet, og avsa en uteblivelsesdom mot meg.

2 - B tiltvang seg adgang til medisinsk sensitiv informasjon.

3 - Den fremtreden og oppførsel B utviste pr. telefon med min forlovede, for å oppnå (punkt 2), kan jeg ikke karakterisere som annet en ren terrorisering av en familie som ligger nede.

[...]

Undertegnede har et kraftig psykisk sammenbrudd på formiddagen 30. juni. Jeg får hjelp til å komme meg til fastlege, som gir meg en hastetime.

Legen får vite om rettsmøtet neste dag, og er av den bestemte oppfatning at jeg ikke er i stand til å møte.

Han skriver en legeerklæring (bilag 1) som sendes X Tingrett pr. fax, av min forlovede, D.

Når hun ringer retten for å få bekreftet at legeerklæringen er mottatt, får hun i stedet snakke med dommerfullmektig B. Det blir en svært lite trivelig opplevelse for henne. Han er sint, uhøflig, og nekter å godta legeerklæringen. Han klarer å få henne til å gråte i telefonen (!), og forlanger å få en medisinsk utdypning. Han kan fortelle at dersom denne ikke blir utlevert, vil jeg bli slått konkurs, til tross for gyldig fravær / legeerklæring.

D er i sjokk, og det er jeg også. Min tilstand blir sterkt forverret og legen kontaktes på ny. Han kan fortelle at han aldri tidligere har vært i en situasjon hvor en dommer har tilsidesatt hans medisinske vurdering. Han spør flere ganger om vi virkelig vil tillate at han gir dommeren medisinsk informasjon, og han presiserer at dette er informasjon dommeren ikke kan kreve.

Vi er på dette tidspunkt fullstendig knust begge to, og ikke i stand til å fatte den beslutning vi skulle fattet; å nekte å utlevere medisinsk epikrise informasjon. Vi tillater legen å skrive en utdypende erklæring, og oversender så denne pr. faks. (bilag 2)

Sjokket er komplett når D igjen ringer retten. B er på telefonen igjen, like sint, like uhøflig, like nedlatende; Han stiller legens vurdering til side, og nekter å ta legeerklæringen til følge.

B går faktisk til det skritt å diagnostisere min tilstand, som om han skulle vært en lege, og han kan pr. telefon med D konkludere med at jeg kan gjennomføre rettsmøtet. Til tross for at legen krystallklart sier det motsatte.”

Innklagede – dommerfullmektig B – har i hovedsak vist til følgende:

”I sin klage fremfører A tre begrunnelser, jf side 1 i klagen, for at jeg skal ha handlet i strid med god dommerskikk. Jeg vil i det følgende forsøke å besvare As tre anklager.

1. "B valgte å se bort fra gyldig fravær, dokumentert med ikke mindre enn 3 klare legeerklæringer. Han gjennomførte rettsmøtet, og avsa en uteblivelsesdom mot meg ".

Jeg viser til begrunnelsen som er inntatt i rettsboken ovenfor for at rettsmøtet skulle avvikles som berammet. Dersom A mente min vurdering var feil, var det altså anledning til å anke saken.

Ytterligere må det påpekes at på langt nær alt som fremkommer i As klage vedrørende hans helsetilstand, er inntatt i legeerklæringene og dette er således nye opplysninger for meg.

Ut over hva som er nedfelt i rettsboken, mener jeg å huske at Skatt øst sin representant opplyste under rettsmøtet at de tidligere hadde fått henvendelser fra A om utsettelse av saksgangen, og at han opplevde dette som et nok et forsøk på å trenere saken. Han kunne heller ikke se at noen ukers utsettelse ville medføre endring av sakens stilling. Videre mener jeg å huske at jeg ringte legesenteret (Y), uten å komme til annet enn en telefonsvarer/telefonkø.

For øvrig anser undertegnede at rettspraksis rundt hva som kan godtas som gyldig fravær bør følges. Samtidig har jeg ikke for vane å være en vanskelig, byråkratisk dommer, og jeg søker i størst mulig grad å unngå at saker behandles i strid med aktørers ønske. Imidlertid var det min vurdering i denne saken at gyldig fraværsgrunn ikke var godtgjort, jf tvisteloven § 13-4 første

ledd, og derfor ble rettsmøtet avholdt.

Jeg viser videre til at omstendighetene ved dette klagepunktet etter min oppfatning må anses som et forhold "som kan overprøves etter rettspleielovgivningen for øvrig", jf domstolloven § 236 fjerde ledd.

2. *"B tiltvang seg medisinsk informasjon "*

Dagen før rettsmøtet fikk jeg telefon fra As kjæreste, hans forlovede D. Jeg hadde da mottatt legeerklæringen inntatt som bilag 1 til klagen. Ettersom denne etter min vurdering var noe knapp i forhold til å sannsynliggjøre en gyldig fraværsgrunn, forsøkte jeg å veilede D rundt dette. Jeg informerte henne på en høflig måte om at erklæringen trolig var for knapp, og at den burde utdypes av legen.

Jeg kan vanskelig se at jeg dermed skal ha tiltvunget meg medisinsk informasjon.

3. *"Den fremtreden og oppførsel B utviste med min forlovede, for å oppnå (punkt 2), kan jeg ikke karakterisere som annet en ren terrorisering av en familie som ligger nede "*

Som nevnt i punkt 2 snakket jeg med D per telefon. Jeg husker ikke om jeg snakket med henne en eller to ganger. Jeg prøvde i hvert fall hele veien å veilede og informere rundt praksisen med rettens vurdering av legeerklæringer i relasjon til gyldig fravær. Jeg holdt en hyggelig og høflig tone.

Jeg hadde dessuten ikke snakket med D tidligere, eller hatt med A å gjøre, slik at jeg hadde ingen foranledning for å være sint og det var heller intet sinne å spore hos meg under telefonsamtalene. Jeg kunne heller ikke høre noen gråt fra D side.

Videre kan opplyses at jeg besvarte i hvert fall den ene telefonsamtalen fra tingrettens lunsjrom, når det var kollegaer til stede, uten at jeg opplevde ytringer fra kollegahold om at jeg virket sint eller lignende."

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstolloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstolloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstolloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan "vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Klagen gjelder for det første dommerfullmektig Bs beslutning om at det ikke forelå gyldig fravær for A i rettsmøtet om konkursbegjæring den 1. juli 2009. Det er anført at B som dommer i saken har sett bort fra tre klare legeerklæringer.

Denne del av klagen må avvises da klagegrunnen rammes av begrensningene nevnt ovenfor. Anførlene faller utenfor det Tilsynsutvalget har myndighet til å vurdere, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd. Spørsmålet om det forelå gyldig fravær er et forhold som kan overprøves av ankeinstansen.

For øvrig oppfattes klagen å gjelde dommeratferd. Det er anført at dommerfullmektig B har tiltvunget seg medisinsk informasjon, og at han i den forbindelse har opptrådt kritikkverdig overfor As forlovede.

Det fremgår av lovforarbeidene jf. NOU 1999: 19 side 325 flg., særlig side 326 første spalte at Tilsynsutvalget forutsettes å kunne behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommers side. Det uttales blant annet at:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse...”

Det følger av dette at klagerens anførsler om kritikkverdig opptreden overfor As forlovede kan behandles av utvalget.

Tilsynsutvalget kan ikke se at dommerfullmektig B har tiltvunget seg sensitiv medisinsk informasjon i saken. Det vises til at retten skulle foreta en vurdering av om A hadde gyldig fravær, jf. tvisteloven § 13-4 første ledd. Retten vil i dette øyemed ha behov for medisinsk dokumentasjon. For øvrig kan ikke utvalget se det er grunnlag for å karakterisere Bs fremtreden på dette punkt som kritikkverdig.

Det er videre anført at dommerfullmektig B pr. telefon har opptrådt kritikkverdig overfor As forlovede. B skal ha vært aggressiv og uhøflig.

Dommerfullmektig B har på sin side tilbakevist dette i sin uttalelse til Tilsynsutvalget. B sier han har forsøkt å veilede rundt rettens praksis ved vurdering av spørsmålet om det foreligger gyldig fravær, og at han holdt en hyggelig og høflig tone.

Tilsynsutvalget beklager at A sitter igjen med et negativt inntrykk etter at hans forlovede har snakket med dommerfullmektig B på telefon. Imidlertid kan ikke utvalget se at det er godtgjort at B på dette punkt har handlet kritikkverdig og i strid med god dommerskikk.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder misnøye med rettsavgjørelse.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.